

kanje moških moči. Lst za listom odpada; pa niso samo pieva, kar odpade, tudi marsikatero kleno zrno se izgubi za učiteljski stan, varano v upih, sito večnega obetanja, ki jim ne manjka moči, ampak volje.

Ni ga ekvivalenta, s katerim bi mogli nadomestiti izgubljena leta, tudi največja pridnost podleže brezbriznosti ravno zaradi zavesti, da ne najde odmeva. Zaradi politične nestrpljivosti in korupcije nismo dobili mnogi v 14. letu službe — sedaj nam ne štejejo še vojaške dobe. — Ali naj bomo kaznovani zato, ker smo čuvali svoje prepričanje, ker nismo obračali plašča po vetru? Prihajajo naši tov. iz italijanskega ujetništva in bodo se prihajali iz Rusije, katerih idealizem je ostal neskaljen, kljub temu, da je mnogega sprejela stroga mati Rusija s knuto. Prišli bodo s širšim obzorjem kot bi ga dobili sicer za domačo pečjo, marsikaj specifično ruskega bo sedaj njihovo, pa če se povrnejo zaradi prepričanja zopet k učiteljstvu, ali naj plačajo svoje izkušnje z zapostavljanjem?

Marsikomu starejših tovarišev bo gotovo znano, da je nekoč štela celo Avstrija, tista velika oboževalka sv. Birokracija, vojaška leta onim učiteljem, ki so bili vpoklicani med študijem v vojaške ter so maturirali šele pozneje. To bi se moralo zgoditi toliko bolj danes, ko nam v deželi parski Tesel več ne gospodarji.

Če nas tolažijo vedno le z obljubami in potrpljenjem radi obilice dela, naj vedo, da človek, ki ni zmožen reševati malih aktov, zavozji ali pa sploh ne reši velikih. Takih ljudi pa ne rabimo. In če mislijo da so učitelji marionete, se bodo lahko prepričali, če se še niso, da je klečepanje v moderni državi neznan pojem in bi bil tudi duševni samomor tistega človeka, ki hoče nositi po pravici ime učitelja.

1. Poverjeništvu Ljubljana UJU — naj izposluje potom centre pri ministrstvu prosvete v Beogradu, da se vštejejo onim učiteljem, ki so bili poklicani **takoj po maturi** v vojaško službovanje vsa službena leta tako kakor tistim tovarišem-soočolcem, ki niso bili vojak.

2. Vsa službena leta v vojni službi po zrelostnem izpitu naj se vštejejo v pokojnino ter se naj računajo od tedaj, tudi povzličje. (Obe resoluciji soglasno sprejeti!)

Dolžnost učiteljskih društev je, da zainteresirajo učiteljstvo za razne gospodarske organizacije, predvsem za „**Jubilejsko Samopomoč**“ in „**Učiteljski konvikt**“.

Podamo tukaj poročilo o sklepih, ki jih je zbor ljubljanskega društva sprejel:

Samopomoč. Društvo „Jub. Samopomoč“ je zborovalo letos v Mariboru, a reči moramo, da je za to društvo vse premalo zanimanja. Bilo nas je 12, pri spremembi pravil pa samo 6. Predsednik Smaidek je predlagal neke spremembe, toda definitivnega se ni ničesar sklenilo. Stvar se je ustavila pri finančnem delu pravil. Odbor ni bil v tej zadevi pripravljen, ter si je predsednik Smaidek izprosil, da zadevo odbor sam preje reši.

Preosnovanje društva „Jub. Samopomoč“ je važna in nujna stvar. Če se društvo na solidni podlagi preosnuje, postane to lahko največjega pomena za našo stvar. Obsegati mora celo krajevno. Štelo bi lahko 10 do 20 tisoč članov. Če da vsak član za enim umrlim članom le 1 dinar, dobe svojci 10—20 tisoč dinarjev, ki bi sigurno bili v veliko tolažbo vdovam in sirotam. — Nujno potrebno je, da odbor prav kmalu pokaže preosnovana pravila. Priobči naj jih v „Učit. Tovaristu“. Okr. učit. društva jih morajo temeljito obdelati in ko se to zgodi, naj se sprejmejo za obvezne. — Zeleti je, da bi se učiteljstvo za stvar zanimalo in da pristopi vsak kot član k „Samopomoči“.

Učiteljski konvikt. Kolikorkrat pridemo s kakim tovarišem, ki služi izven Ljubljane slučajno skupaj, tolikokrat se suče domalega ves pogovor o skrajno žalostnih razmerah onih učiteljskih družin, ki so primorane plačevati visoke mesečne prispevke za stanovanje in prehrano svojih otrok. Vselej je čuti nešteto vzdihov po Učiteljskem konviktu in nešteto vprašanj stavi vsak posameznik.

Prepričani smo, da ni med nami tovarišice ali tovariša, ki bi ne čutil s temi rodbinami, saj čuti vsakdo na sebi, kaj stane danes stanovanje in prehrana. Res je, da članstvo Ljubljanskega učiteljskega društva tozadevno ni direktno zainteresirano na tem, kdaj začne delovanje Učiteljskega konvikta, ali naša kolegialnost do ostalih tovarišev nam sama narekuje, da priskočimo tudi tukaj na pomoč drugim, da se čim prej doseže namen, ki je začetan v pravilih Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta. Naša stanovska dolžnost je torej, da pomaga vsak po svojih močeh. Zato predlagamo: Današnji zbor Ljubljanskega učiteljskega društva skleni, naj je vsak družinstvenik istočasno tudi član društva za zgradbo Učiteljskega konvikta s tem, da plača vsakoletni prispevek po 1 dinar svojem poverjeniku na isti šoli, kjer službuje.

Poverjeniki pa naj te prispevke z imeniki izročijo blagajniku tov. Jak. Dimniku.

Istočasno priporočamo tudi zbirke ob raznih sestankih, izletih ter veseljih in žalostnih trenutkih. Vsak najmanjši dar pride v prid onim, ki zro skrbni polnih src v bodočnost svojih — **učiteljskih** — otrok. (Sprejeto.)

VI. Kot agitatorja za „Narodno Prosveto“ se določita tov. Rudolf Dostal in tov. M. Engelmannova. „Narodna Prosveta“ je naše centralno glasilo in prinaša izvirna šolsko-stanovska poročila. Naročnina znaša 48 dinarjev. Naročilo naj si jo vsaj posamezni učiteljski zbori po šolah,

Po dveh in pol urnih dolgih debatah je bil dnevni red obširnega zborovanja izčrpan. Tovarisi Skulj se zahvali pazljivosti navzočih. Prihoduje zborovanje se vrši meseca oktobra, kjer bodo tov. Adamič povedal marsikaj zanimivega o življenju in delovanju tovarišev iz sovietske Rusije.

+ **Radovljiško okrajno učiteljsko društvo** je zborovalo dne 23. t. m. v Begunjah. Po pozdravu je predsednik tov. Janko Baraga poročal o učiteljskem kongresu v Beogradu, kjer je zastopal naše društvo kot delegat. V dnevnikih, posebno pa v „Učit. Tov.“ smo že mnogo čitali o tem za naš stan toliko pomembnem kongresu, toda podrobnosti smo zvedeli šele iz predsednikovega poročanja, ki je podal mnogo zanimivega tudi iz lastnega opažanja o beogradskem življenju. — Nato poda poročilo tov. Weit z delegacijskega zborovanja iz Maribora. Poudarjal je posebno potrebo zanimanja za učiteljski naraščaj na učiteljskih, kjer so gojenci prepričani popolnoma sami sebi in pa tujemu vplivu. — Tov. Šemerl ponovno predlaga, naj društvo animira tudi druge faktorje za vzpostavitev nagrobnega spomenika pokojnemu tovarišu Francetu Golmajerju. Sklene se za prispevek naprositi tudi kočevsko učit. okr. društvo, ker je pokojnik služboval v Loškem potoku. — Radi stroškov, ki narastejo pri učiteljskem razsodišču, se sklene, da se pred obravnavo položita obe stranki od razsodišča zahtevano kavcijo. Prihodnje zborovanje se vrši dne 4. novembra t. l. na Boh. Bell, kjer bo predaval tov. Weit o trigonometriji. Ker je bil dnevni red izčrpan, zaključil tov. predsednik zborovanje.

+ **Učiteljsko društvo kranjskega okraja** zboruje 11. oktobra ob 10. uri v Kranju. Točke: 1. „Sestava društvenih pravil“, poroča tovariš Sepacher, (Potokar). 2. „Učiteljski konvikt in počeželsko učiteljstvo“, razpravlja tovariš Lapajne. 3. „Nravstvena vzgoja“, predava tov. Lujovic. Z ozirom na točko 3. naj šolska vodstva zborovanja pravočasno priglasijo okraj. šolskemu svetu, udeležnikom pa podelijo primeren dopust. Predsednik Franc Luznar. Tajnik Josip Lapajne.

Kronika.

= **Strokovna izobrazba obrtnega naraščaja.** Na Dunaju se je te dni vršilo zborovanje avstrijskih obrtnikov. Med drugim so razpravljali tudi o vajenskem vprašanju in sprejeli resolucijo, ki naglašala te-le točke: Najboljše sredstvo za izučbo obrtnega naraščaja je redni praktični uk pri mojstru; sama strokovna šola tega uka nikakor ne more nadomestiti. Pač pa je velikega pomena strokovna nadaljevalna šola, ki se pa mora popolnoma prilagoditi potrebam tiste obrti, katere vajenci obiskujejo. Obrtno zadruga naj strogo pazi na to, da bodo imeli vajence samo taki mojstri, ki so za uk in vzgojo vajencev osebno sposobni in ki imajo tudi primerno urejene obrate. Strokovnim nadaljevalnim šolam se mora zagotoviti obstoj, učni načrt pa preosnovati. Kakor poroča „Reichspost“, so sklenili obrtniki tudi obsežne socialne naprave za vajence, ki pa ne smejo biti naperjene proti obrti, ampak jo morajo pospeševati.

= **Šola za socialnoskrbustvene ženske moči.** V Avstriji se letos otvorijo državno šolo za izobrazbo dobrih socialnoskrbustvenih ženskih moči. Šola bo imela dva oddelka: za socialno higijeno in za splošno socialno skrbstvo. V prvem oddelku bodo izšolali bolniške strežnice za praktično službo na raznih skrbustvenih postajah v mestih in za socialnozdravstveno službo na deželi. Učni načrt obsega zlasti skrbstvo za jetične, za matere, za dojenčke, za male otroke in pijance in vse kar mora znati okrajna skrbnica, pomočnica v šolski zdravniški službi itd. Za sprejem na ta oddelek se zahteva kot predizobrazba bolniško-strežniška diploma ali učnosposobnostni izpit za ljud. ali gospodinjstvo šole. Pouk na tem oddelku traja eno leto. Na oddelku za splošno socialno skrbstvo traja pouk dve leti. Kot pogoj za sprejem se zahteva splošna izobrazba, ki presega trirazredno meščanskošolsko izobrazbo in najmanj enoletno praktično delo na kakem skrbustvenem zavodu, ki je državno priznan.

= **Iz pisma iz Draždan.** „Naši seminarji prenehajo leta 1827. popolnoma. Poznec mora iziti vsak učitelj iz višje devederostopne šole in mora 2 ali več let študirati univerzo.“

= **Obiljenost naše države.** Glasom uradnih podatkov meseca junija 1920 šteje naša država: v Srbiji na 87.358 km² štiri milijone 456.909 prebivalcev; v Vojvodini na 41.750 km² 2.675.232 prebivalcev; v Črni gori na 14.180 km² 435.000 prebivalcev; v Bosni in Hercegovini na 51.199 km² 1.898.044 prebivalcev; v Dalmaciji na 12.831 km² 645.666 prebivalcev; v Hrvaški in Slavoniji na 42.533 km² 2.621.954 prebivalcev; v Sloveniji na 21.681,60 km² 1.610.082 prebivalcev. Skupaj na 271.532,60 km² 14 milijonov 343.087 prebivalcev.

= **Slovensko vseučilišče.** Dne 17. junija 1920 je štelo slovensko vseučilišče 740 rednih in 27 izrednih slušateljev. Med temi je bilo 26 žensk. Največ je bilo tehnikov (258), nato pridelo prav-

niki (245), za temi filozofi (103), za temi bogoslovci (98) in nazadnje medicinci (63). Pomen tehničnih ved se vidi; čuti se pa tudi vojska. Vseučilišče smo si vsa leta želeli. S svojo samostojnostjo smo ga tudi dosegli. Slovenec je tudi glede virov izobrazbe postal prost.

= **Česke šole na Dunaju.** V glavnem odseku avstrijske narodne skupščine je državni tajnik dr. Mayer poročal, da je kabinetni svet sklenil, opozoriti dunajski občinski svet, naj v smislu določil mirovne pogodbe poskrbi za šolski pouk otrokom češke narodnosti. Odsek je vzel poročilo soglasno na znanje.

Iz Jugoslavije.

= **Začasna ureditev uradniškega vrašanja.** Iz Beograda poročajo 25. t. m.: Odbor za ureditev uradniških plač je izvršil na svoji današnji seji, ki se je vršila pri finančnem ministru dr. Stojanoviću od 10. do pol 14. ure, sledeče zaključke. V Srbiji se razdelje uradniki na štiri kategorije, ki dobe doklade od 22. 25. 30 in 35 dinarjev dnevno. Neukaznim zvaničnikom je določena doklada 14 do 16 dinarjev dnevno. V vseh ostalih krajih države se bo izplačala uradnikom poleg plače in stanarine tudi doklada, ki bo znašala za XI. razred 60 kron dnevno, za X. razred 64 kron, za IX. 68 kron, za VIII. 72, za VII. 76, za VI. 84 in 88 kron za V. in IV. 100 K za III. 120 kron dnevno. Hrvatski ban dobi dnevno 100 dinarjev doklade, predsedniki ostalih pokrajinskih vlad pa 80 dinarjev. Sodniki dobe poleg dosežanih doklade še posebno doklado 600 dinarjev mesečno, pomožni sodniki 250 dinarjev. Učitelji so glede doklad enaki ostalim uradnikom, do čim vrede duhovništva še ni bilo ničesar ukrenjeno, ker za regulacijo njihovih plač niso bili izvršeni nikaki konkretni predlogi. Te doklade pomenijo zvišanje proračuna za 250 milijonov dinarjev letno. — Vseled intervencije ministrstva za socialno politiko dr. Kukovca, so bile dnevnice pobošane in da se s tem dosežena potrebna diferenciacija. Dalje je ministrstvo posvetilo posebno pozornost uradniškim družinam s tem, da je za vsakega člana družine določeno še posebej 12 kron dnevno. Ravnotako je ukinita dosedanja meja šest otrok.

= **Ureditev uradniških plač.** Drugo poročilo o ureditvi draginskih doklad se glasi: V kabinetu finančnega ministra je odbor ministrov razpravljal o uradniškem vrašanju. Po sklepu ministrov bodo doklade uradnikov nastopne: Za uradnike s plačo do 2999 dinarjev bo znašala doklada 22 dinarjev na dan, od 3000 do 4999 25 dinarjev na dan; od 5000—7499 po 33 dinarjev; od 7500 in več na 35 dinarjev na dan. Vrašanje doklad za neukazne uradnike in uslužbence se ni končno rešeno. Poleg tega novičanja se bodo za vsakega člana družine ukaznih in neukaznih uradnikov novičale doklade tako, da bo dobival vsak član družine po štiri dinarje na dan. Razen žene in otrok bo dobival doklade tudi stari oče, stara mati, oče, mati in sestre, ako so siromašni. Žive skupno v istem kraju in jih dotični uradnik sam vzdržuje. Nova je rešitev ministrskega odbora, no kateri bodo dobili sodniki posebne doklade. Vse te odločbe na veljajo samo za uradnike v Srbiji in Črni gori. Za uradnike v drugih krajih še ni storjen sklep. Zdi se na da bo razdelitev ta-le: Na plače do 3399 K bodo dobivali uradniki po 60 K na dan; od 3400—6399 pa 72 K; od 6400—9999 kron po 85 kron; od 10.000 kron in več na po 100 K na dan. Člani družine bodo dobivali na dan po 12 K. V vsei krajevini se bodo zenačili vsi učitelji in učiteljice glede novičanja plače z drugimi uradniki.

= **Težkoče pri povzicanju draginskih doklad učiteljstvu.** „Narodna Prosveta“ poroča: Posebna komisija, sestavljena iz večine Slovencev in drugih članov iz pokrajin je sestavljala uredbo o draginskih dokladah. Ponavadi so prezrli ali zapostavili učiteljstvo na ta način, da so ga postavili pred izvršeni čin. To pot ni šlo tako! Ko smo izvedeli o tem smo šli v ministrstvo prosvete, kjer smo izvedeli, da se minister prosvete Pribičević sam osebno interesira za zadevo. Naročil je načelniku ministrstva da mora biti v tej zadevi v stalnem stiku s komisijo, da se učitelji iz vse krajevine SHS popolnoma izjednačijo z dnevniciami z ostalim državnim uradništvom. V tej zadevi je odšla deputacija glavnega odbora Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva v finančno ministrstvo da se tam informira o poteku zadeve in jo podkreni. Sprejel jih je predsednik komisije dr. Gregorič. Pretresaval je vrašanje, ali pozitivnega ni ničesar izjavil. Vse odgovor je bil megljen in netašen. Določno je le to izjavil, da bi bila vsa uredba že gotova 16. t. m. zvečer, da se ni pojavilo tudi vrašanje draginskih

doklad učiteljstva. Učiteljstvo se je pri tej priliki upoštevalo le zaradi akta ministra prosvete in zaradi protesta, zaradi česar učiteljsko vrašanje doklad še ni končano. Iz govora se je pa dalo posneti, da gospoda niso navdušeni za stvar v duhu naših zahtev in se posebno protivilo izjednačenju dnevnice pokrajinskega učiteljstva z dnevniciami ostalega uradništva.

= **Centrala za izdelovanje učil v Beogradu.** „Narodna Prosveta“ poroča: Ministrstvo prosvete je podvzelo korake za ustanovitev centrale za izdelovanje učil v Beogradu. Češka lahko služi pri tem kot vzor. V to svrhu bo odpotoval v najkrajšem času na Češko tov. Pera Burić, učitelj, eden naših priznanih delavcev na tem polju, ki bo preživel nekaj časa tam, da bo proučeval najnoveše rezultate na tem polju. Takoj po povratku bo tov. Burić otvoril tečaj za prenarivanje in izdelovanje učnih pripomočkov, posebno za predavanje prirodoslovja.

= **Učni načrt za meščanske šole.** „Narodna Prosveta“ poroča: Ministrstvo prosvete je predpisalo učni načrt za moške in ženske meščanske šole ki se uvlačijo začasno za šolsko leto 1920/21.

= **Izholišanje plač meščanskemu učiteljstvu.** „Narodna Prosveta“ poroča: Ministrstvo prosvete je zahtevalo od prosvetnega nadzornika podatke o meščanskošolskem učiteljstvu na podlagi katerih bo Prosvetni Svet podal svoje mišljenje o regulaciji plač meščavskošolskemu učiteljstvu, ki se z zakonom o narodnih šolah niso uredile — Kakor razvidno, ministrstvo zopet bozabla na strokovno učiteljstvo nemeščanskih šol, t. z. specijalnih šol za gluhomome, slaboumne, slone itd.

= **Minister prosvete in učiteljice.** Pri ministru prosvete Pribičeviću se je zglasila deputacija učiteljic, ki se je pritožila proti zapostavljanju ženskih učnih moči v šolski upravi. Minister je priznal, da učiteljice ljudskih in srednjih šol niso bile do sedaj dovolj pri upravi ugoštevane ter je deputaciji obljubil da bodo v najkrajšem času v ministrstvu prosvete nastavljeni tudi ženski sekretarji in inšpektorji da bodo pri oddaji direktorskih mest na ženskih zavodih, zlasti pa na ženskih učiteljskih v prvi vrsti vpoštevane ženske kandidatice in da bo imenoval v razne šolske komisije tudi ženske članice. Deputacija je odšla z izrazi priznanja gospodu ministru.

= **Pritožba na „Državni Svet“ za izplačilo novih prejemkov od 1. septembra 1919.** Kakor poroča „Narodna Prosveta“ se je tov. Mih. P. Milošević pritožil na Državni Svet že v marcu t. l. v zadevi izplačila nove plače od 1. septembra 1919. Tudi je zadevo že urgiral, a še ni dobil rešitve svoje vloge.

= **Učiteljem v vednost!** Letos se je vršil na Grmu tečaj za učitelje, ki naj bi poučevali na novo ustanovljenih kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Udeležencem je bilo v dekretih naznanjeno, da se jim povrnejo potni stroški. Te dni je poverništvo za kmetištvo v resnici nakazalo potne stroške po 20, 30 K. Škandal! Pa ne samo to! Za prtljago, dovoz itd., o tem gospodje kar molče. Ali je učitelj kakor blavec, da bo dal kovček na glavo in ga par ur daleč nesel? Ni bilo dovolj, da je bila v tečaju slaba in nezadostna hrana, tako da so morali učitelji protestirati, zahtevati boljšo hrano, sedaj nam pa še tako umazano povračilo potne stroške. Tovarishi! Dobro se premislite, predno bode šli v kak takšen tečaj na Grm. Poverjeništvu za kmetištvo na poveljo na vse grlo: »Minili so časi, ko je šel učitelj ob uri ko je še vse spalo, v borni obleki, od praza se tresoč proti cerkvi, da bo tam vlekla za — zvon.«

= **Ljubljanski učiteljski pevski zbor.** V mesecu oktobru bomo pričeli z rednimi pevskimi vajami. Vse v minolem šolskem letu sodelujoče pevke in pevce, pa tudi nove, pevsko naobražene tovarišice in tovariše, ki imajo veselje do lepega petja in se hočejo z resno voljo udeleževati rednih pevskih vaj, vabim v soboto, dne 2. oktobra 1920 točno ob 6. uri zvečer na pevski sestanek v I. mestno deško ljudsko šolo na Ledini. — Pevovodja.

= **Seja višjega šolskega sveta** se vrši danes. Na vzporedu je več imenovanih za učiteljska ozir. nadučiteljska mesta

= **Koroška deca v Ljubljani.** V torek, dne 28. t. m. je prispela v Ljubljano koroška šol. mladina pod vodstvom svojega učiteljstva. Na južnem kolodvoru je bil svečan sprejem, nakar so izletniki — okrog 2000 po številu — odkorakali z godbo na čelu med gostimi in dolgim špallirjem ljubljanske šolske mladine in družin občinstva vihatno pozdravljeni v mesto. Ponočno so ljubljanski igralci izvažali gostom na čast v dramskem gled-

šću »Penelko«, pred »Narodnim domom« je na Sokol nastopil z javno telovadbo. Qdhod iz Ljubliane je bil pozno zvečer. Pred odhodom je bila koroška mladina obdarovana z raznimi darili. Upamo, da so izletniki odnesli iz Ljubliane najprijetnejše spominke.

— **Izpit učne usposobljenosti za telovadbo na srednjih šolah** se vrši dne 9. decembra t. l. pri izobraževalni komisiji na vseučilišču v Zagrebu. Tovariši, ki nameravajo delati ta izpit, naj vložijo takol tozadevne prošnje pri imenovani komisiji ali pri predsedniku te komisije dr. Franu Bučariu, Zagreb, Josipovac, ki daje tudi nadaljnia pojasnila.

— **Mariborski šolski zavodi** so poverjeniku Verstovšku prav posebno pri srcu. Ni dolgo od tega, ko si je prav občutno opekeli prste na mariborskem ženskem učiteljskem, pa sega že po drugem zavodu, ki mu ne da ne miru ne pokoja. Kakor poroča »Jutro« z dne 26. t. m., je dal Verstovšek nenadoma zapreti Legatov zasebni učni zavod, ne da bi voieni napravili potrebnih iznitov, ki bi se morali vršiti te dni. Verstovšek utemeljuje svojo najnovejšo odredbo s tem, da se morajo »križati« vsi zasebni učni zavodi. Naj bi že enkrat pričel Verstovšek pri samostanskih zavodih ki jih je v Mariboru tudi nekaj!

— **Društvo učiteljev slovenskih obrtno nadaljevalnih šol**, ki med vojnim časom ni moglo delovati, je treba zopet oživeti in sklicati članstvo na občni zbor. — Pozvan od več strani, se obračam na zainteresirane tovariše, naj mi sporoče, kdaj in kje naj se vrši občni zbor. Zalec, dne 21. 9. 1920, Fr. Pristovšek, t. č. odbornik.

— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole** s slovenskim ozir. s slovenskim in nemškim učnim jezikom se prične pri podpisani komisiji na državnem učiteljskem v Ljubliani v jesenskem roku 1920 dne 5. novembra 1920. Pravilno opremljene prošnje za priust k preizkušnji naj se po šolskih vodstvih pravočasno predlože okrajnim šolskim svetom, da bodo najoznele do dne 25. oktobra 1920 v rokah izpraševalne komisije. — Izpraševalna komisija za obče ljudske in za meščanske šole v Ljubliani, dne 15. septembra 1920.

— **Vojaška realka v Mariboru** se kakor znanó opusti. Letos obstoja na zavodu samo še zadnji razred. Realca ima krasna učila, aparate in preparate, fizikalni in kemični laboratorij, ki bi zadostoval skoro za tehniško fakulteto. Kakor smo zvedeli, se vsa ta učila nameravajo še letos odposlati v Beograd za tamošnja univerzo.

— **Nov akademski list**. V kratkem prične izhajati v Ljubliani »Vestnik jugoslov. napredne omladine iz Slovenije«. — List bo izhajal večkrat na mesec (po možnosti vsak teden) in si stavi nalogo, razbistriti razmere med omladino, vzdramiti jo iz brezčutne stagnacije do socialnih in kulturnih vprašanj; politiko bo smatral kot znanost in jasno zavzemal svoje stališče proti vsemu, kar posega v visokoin srednješolsko življenje. — V to svrhu se je konstituiral konzorcij (samo iz akademikov), ki bode list izdal, urejeval in uravljial. Od vseh naprednih ferijalnih organizacij in tovarišev po Sloveniji in od vse napredne javnosti pričakuje priiaznega sodelovanja. Uredništvo in upravnistvo »Vestnika« se nahaja v Ljubliani, Narodni dom, mala dvorana, kamor naj se pošiljajo vsi rokopiisi in naročila.

— **Gospodinjška šola »Mladike«** v Ptuj. Ker nekatere gojenke zaradi prometnih težkoč še niso prišle, zato se začne teoretični pouk šele 4. oktobra t. l. — Do 3. oktobra se izjemoma še sprejemajo gojenke, ki so dovršile 16. leto. Gojenke, ki pridejo pred 4. oktobrom, so zaposlene s praktičnim gospodinjiskim delom.

— **Mestno osnovno šolo** v Celju obiskuje letos 872 otrok. V slovenski deški šoli je 6 osnovnih razredov in tri sporedne, skupno 430 učencev. V treh razredih nemške šole je 91 učencev in učenk. Slovensko dekliško šolo obiskuje 351 deklic. Izmed vseh 872 otrok na obeh šolah je 283 otrok iz okoliškega rajona.

— **Tečaji živih jezikov** (francoščina, angleščina italijanščina nemščina srbohrvaščina), s katerimi se pričel tovariš J. Jeras, dipl. iz francoščine v Bordeauxu, že lansko leto na I. mestni ljudski šoli (Komenskega ulica) se zopet prično 1. okt. istotam.

— **Študijsko leto 1920/21 na tehniški fakulteti** se prične v začetku oktobra in sicer II. in III. letnik v polnem obsegu izvzemši strojno-elektrotehniški oddelek. Za prvi letnik se bodo vršila predavanja radi pomnikanja prostorov v početku le v skččenem obsegu, v popolnem obsegu pa s I. januarjem, ko bo otvorjeno lastno poslonje III. letnik na strojno-elektrotehni-

škem odelku se radi pomnikanja kvalificiranih učnih moči za glavne strokovne predmete ne more otvoriti.

— **Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metode«** v Ljubliani izreka tem dotom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli, da se je 31. glavna skupščina tako lepo izvršila. Nadalje se srčno zahvaluje pevskemu društvu Ljublianski Zvon, ki je priredil brezplačno družbi v korist koncert. Končno se toplo zahvaluje vsem darovalcem dobitkov in denarnih prispevkov.

— **»Somašter«**. — čemu to, vi mladi tovariši? Vam li na tem izrazu ugaja milina jezika? Se li čutite pod tem nazivom za popularnejše? Naj nam kot psovka gotovih ljudi služi v to, da se ji sami privadimo? Je-li »somašterska doba« z zlatimi črkami vpisana v zgodovini razvoja šolstva in bedne učiteljske preteklosti? Prosim vas, varujte vsaj ono malo, kar imamo in pomnite, da »kdor zaničuje se sam...!« — Sploh pa bi od učiteljske pričakoval, da bode v čiščenju jezika drugim stanovom, zlasti najbližji okolici v vzgled in se tudi v najintimnejši družbi ne bode posluževalo takozvane domače govorice, polne grdih popačenk. Primer z vlaka: »Ti, jest s'm s'pa teto čist' drugoč »forščelala«. Pridejo drugi. »Bl sm se pomakn, sej se nauš nč anštekala.« Vstopijo priprosti Goričani. Do ušes sem zarudel, tam učiteljice, tu neizobražen mladenič, — a govor kot blato ob snegu. Oprostite vi prvi in one druge! Josip Lapajne.

— **Razpisano je eno učno mesto** na štirirazrednici v Stični v stalno namestitvev. Prošnje je vložiti do 10. oktobra 1920 po predpisanem potu pri okr. šol. svetu v Litiji. — Dalje sta razpisani nadučiteljsko in učiteljsko mesto pri Sv. Marijeti niže Ptuja. Prošnje do 20. oktobra 1920 pri kr. šol. svetu pri Sv. Marijeti.

— **Kje so ustanove?** Lansko leto marnika so bile razpisane vrtnarske ustanove, o katerih rešitev še od nikoder ni. — Zanima nas kje da so?

— **Delavnice za šolska učila**. Ministrstvo prosvete je poslalo v Prago svojega delegata, da prouči v Češkoslovaški delavnice za šolska učila, da bi se iste umeliale po češkem vzorcu tudi v naši državi.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt**. Tov. Marija Kavčič, šolska ravnateljica v Idriji, 10 lir = 47 K. Tov. Ivan Gantar, učitelj v Orehoviči, 10 K. — Hvala!

Neodrešena domovina.

— **r Sloveuska gimnazija v Ajdovčini**. »Edinost« poroča, da je italijanska vlada sklenila premestiti slovensko gimnazijo iz Gorice v Ajdovščino.

— **r V goriskem šolskem okraju** je bilo otvorenih spočetka 56 ljudskih šol (pred vojno jih je bilo 86), ob zaključku leta jih je bilo otvorenih 75. Šolo je obiskovalo 10.432 otrok. Število učiteljstva je znašalo 142.

— **r Slovenska ljudska šola v Gorici**. Vpisovanje slovenskih šoloobveznih otrok v Gorici se je vršilo od 23. do 25. septembra. Otvoritev šole za Slovence je bila naznanjena s strani magistrata tako da se otvorilo »anche delle classi con lingua d' insegnamento slovena«, to je »tudi razredi s slovenskim učnim jezikom«. Nič podrobnejšega, nič določenega! Slovenci v Gorici zahtevajo ljudsko šolo v pravem pomenu besede in le ne kak razred!

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubliani, Frančiškanska ulica št. 6.

Volilni red za Ustavotvorno skupščino. Priredil dr. Stefan Sagadin. 1920. Založila Tiskovna Zadruga v Ljubliani, 100 strani, cena 16 K, po pošti 1,20 K več. — Pravkar je izšel volilni red za Ustavotvorno skupščino. Priredil ga je dr. Stefan Sagadin, načelnik v ministrstvu za Konstituanto. Brošura ne obsega le volilnega zakona, marveč tudi prav lepo razlago o propozicij volitvi, o volitvah s kroglicami ter navodila, kako je razumeti vse druge volilne predpise. Brošura je potrebna za vsakogar, ki se zanima za volitve, zlasti jo morajo imeti županstva in drugi uradi, ki se bodo bavili z volitvami. Volilni red se naroča pri Tiskovni Zadrugi v Ljubliani, Sodna ulca 6, pa tudi v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubliani, Frančiškanska ulica 6.

— **Dr. Anton Breznik: Slovenski pravopis**, v Ljubliani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 12 K. — Za Levčevim pravopisom je to prva knjiga, ki razpravlja obširneje o glavnih pravilih iz našega pravopisa. Delo sicer ni obširno, a obsega mnogoteró kleno zrno. Dodan je slovar tujk in tem slovensko nadomestilo z iz-

recnim namenom, da očistimo jezik vse nepotrebné tuje navlake. Knjižico toplo priporočamo v nakupovanje zlasti slov. učiteljstvu.

— **Pevsko društvo »Ljublianski Zvon«** je priredilo v ponedeljek, 20 t. m., II. komorni večer godalnega kvarteta Zika, Gg. Rihard Zika (I. gosli), Karel Sancin (II. gosli), Ladislav Černy (vijola) in Ladislav Zika (čelo) so izvajali, se točke vzporeda s priznano točnostjo in s finim, umetniškim razumevanjem. Vsi štirje so umetniki - mojstri, ki obvladujejo svoje instrumente z lahko eleganco, izabljajo izpod loka kristalnočiste glasove in jih zlivajo v blagoglasno harmonijo. Od Beethovnevega C-moll-kvarteta pa tja do Griegovega G-moll-kvarteta — najlepše točke vzporeda — vse je bilo tako precizno izvajano, da jim mora biti glasbeno čuteč poslušalec iz dna duše hvaležen za prekrasni glasbeni užitek. Žal, da je dvorana v »Unionu« prevelika za komorni kvartet posebno, če je skoraj do polovice prazna, kakor je bila ta večer. Ljubliansko »razumno« občinstvo se je odlikovalo s svojo — odsotnostjo! — a—

— **Bob in Tedi**. Dva neugnanca. Po John Habertonovi knjigi: Helenina otročička slov. mladini po svoje povedal dr. Ivo Šorli. Ilustriral Anton Koželj. — Založila Tiskovna zadruga v Ljubliani 1920. Broširana knjiga velja K 24, vezana K 30. — Slovensko mladinsko literaturo je obogatil dr. Ivo Šorli z jako lepo povestjo, ki opisuje porednost dveh ameriških bratov 5 letnega Boba in 3 letnega Tedita. Njihova mati je mnenja, da sta otroka dva angelička, v resnici pa sta skrateljčka, ki na vse mogoče načine nagajata uju Haronu. Da se bo otrokom knjiga še bolj prikupila, jo je okrasil A. Koželj z 20 slikami. Knjiga toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubliani, Sodna ul. 6., dobi pa se tudi v knjigarni Učiteljske Tiskarne v Ljubliani.

— **Narodno gospodarstvo**. Izšlo je informativno Poročilo o vseslovenskem trgovskem shodu dne 11. aprila 1920 v Ljubliani. Uredil dr. Fran Windischer. Izdalo Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubliani. Tisk »Narodne Tiskarne«. Cena 12 K. Za šole, okr. uč. knjižice in učiteljstvo 6 K. Priporočamo delo prav toplo vsem krogom, ker podaja važne informacije o našem sodobnem trgovstvu.

Poziv tovarišem in tovarišicam!

Ljubliansko poverjenistvo Udruženja Jugoslovanskega učiteljstva v Beogradu pozivlje učitelje in učiteljice, ki bi hoteli vstopiti kot stalni poročevalci, v krog sotrudnikov »Učiteljskega Tovariša«, da prijavijo svoje pogoje poverjenistvu UJU v Ljubliani. Uredništvo potrebuje stalnih dopisnikov, ki bi bili večji češkega, poljskega in drugih jezikov in bi bili voljni iz učiteljskih listov teh narodov prevajati informativne novice in članke, ki bi nas seznanjali z gibanjem učiteljstva in šolstva teh narodov izven Slovenije.

Poverjenistvo bo poskrbelo, da bodo stalni poročevalci prejimali vse liste, ki so jim za poročanje neobhodno potrebni, katere bodo v sporazumu z glavnim uredništvom določili. Podrobna programatična in tehniška navodila prejemaajo od glavnega uredništva. Povračilo izdatkov se izvrši po dogovoru.

Poverjenistvo reflektira samo na one poročevalce, ki se zavežejo, da bodo stalno poročali listu, ki torej razpolagajo s potrebnim časom in voljo.

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu. — Poverjenistvo v Ljubliani Luka Jelenc, poverjenik, Rudolf Dostal, strokovni tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Božo R. v A.: Pride prihodnjč na vrsto. Hvala in pozdrav!

Za rezervni sklad UJU — Poverjenistvo Ljubliana. Prostovoljni organizaciñni davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LXII. izkaz.

Po 60 K: Šolsko vodstvo na Polensaku 9, Juršinci, Darovali so po 20 K: Burja Ludovik, Stefka Finkova in Fink Tone — Polensak. Po 30 K: Irna Schelligova — Ptuj, Po 10 K: Mavrič Petar — Azanja — Vlaški dol, Srbija. — Današnji izkaz 100 K. Prej izkazanih 23.568 K. Skupaj 23.668 K.

Ivan Petrič.

Ljubljana, VII., Gasilska cesta št. 172.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt. Last in založba UJU. — poverjenistva Ljubliana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubliani.

Razpisi učiteljskih služb.

Na trirazrednici v Cvenu pri Lutomeru se razpisuje v stalno nameščenje: 1. nadučiteljska služba (kat. veronauk), 2. služba učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti po predpisani službeni poti do dne 31. vinotoka 1920

pri krajnem šolskem svetu na Cvenu.

Okrajni šolski svet Ljutomer, dne 22. septembra 1920.

Predsednik: Dr. Peter Vavpotič.

Stb. 901/P.

Razpis službe.

Sv. Marieta niže Ptuj, 6 razredna ljudska šola nadučiteljsko in učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Redno opremljene prošnje do 20. oktobra 1920

krajnemu šolskem svetu pri Sv. Marijeti niže Ptuj.

Okrajni šolski svet v Ptuj, dne 20. septembra 1920.

Za predsednika: Flerè, s. r.

Stev. 215.

Razpis učiteljskih služb v okraju Gornjigrad.

- 1.) Rečica ob Savinji, štirirazrednica, mesto učitelja ali učiteljice.
- 2.) Nova Stifca, dvorazrednica, mesto nadučitelja in učiteljice (s prosto sobo).
- 3.) Ksaverij, trirazrednica, mesto učiteljice.
- 4.) Solčava, enorazrednica, mesto učiteljavoditelja.

Prošnje do 20. oktobra 1920 po predpisani službeni poti na dotični krajni šolski svet.

Okrajni šolski svet Gornjigrad v Celju, dne 20. septembra 1920.

Predsednik: Žužek s. r.

Važno! Šolska vodstva Nujno!

nabavijo najcenejše peresa, svinčnike, radirke, papir in druge šolske potrebščine pri veletrgovini

LUDOVIK ŠEF

Maribor, Prešernova ulica št. 1.

Tovarniška zaloga papirja in pisalnega orodja.

Špecialna trgovina vseh pisarniških potrebščin

Brzjavaj: Papiršef Maribor. Telefon 148.

Učiteljska knjigarna v Ljubliani
priporoča naslednje knjige:
Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — B. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palnakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan à 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerè: Babelca pripoveduje. I. in II. zv. vezan à 7 kron. — Jan Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon. Broširan 14 kron, vezan 16 kron. — Dr. Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Cena K 10'80. — Henrik Podkrajsek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Cena K 14'40.
obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12—, za 150 učencev K 14—.
Šolski list. I. stop., 1. štev. pošla, I. stop., 2. štev. 5 kron. — II. " 1. " pošla, II. " 2. " 8 " — III. " 1. " 6 kron, III. " 2. " 14 "
K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.